

המערערים:

1. אור שדה

העותרים בעת"מ 15199-03-18

באמצעות ב"כ עוה"ד אורן טסלר

מגדל ב.ס.ר 1, רמת גן (קומה 9)

(להלן: "המערערים")

טל: 03-6495011 פקס: 03-6495022

- נגד -

המשיבות:

1. לשכת עורכי הדין בישראל

2. הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין בישראל

שתיהן ע"י ב"כ עוה"ד דוד יצחק ו/או רונן בוך

מרח' לינקולן 20 (בית רובינשטיין), תל אביב

טל: 03-7525222 פקס: 03-7527555

(להלן: "המשיבות")

משיבים פורמאליים:

העותרים בעת"מ 15199-03-18	3. שרון לוי ואח'
העותרים בעת"מ 29810-01-18	4. משה ואקנין ואח'
העותרים בעת"מ 14488-02-18	5. דניאל קרייזלבורד ואח'
העותר בעת"מ 36142-02-18	6. אוהד אברהמי
העותר בעת"מ 43695-02-18	7. אייל ניסים
העותר בעת"מ 49928-02-18	8. אור ירושלמי ואח'
העותרים בעת"מ 53404-02-18	9. ד"ר עופר פרץ ואח'
העותרים בעת"מ 54942-02-18	10. גיל נמיר ואח'
העותר בעת"מ 60299-02-18	11. שלמה כהן
העותרים בעת"מ 65347-02-18	12. קונסטנטין חזנוב ואח'
העותרים בעת"מ 64587-02-18	13. ישראל שמיר ואח'
העותרת בעת"מ 2123-03-18	14. רות מכנס
העותר בעת"מ 21509-03-18	15. שגיא קרמן
העותר בעת"מ 17524-03-18	16. שמואל רפאל

עיקרי טיעון מטעם המערערים

שאלה 35 (מהדין המהותי), שאלה 13 (מהדין הדיוני), שאלה 1 (מהדין המהותי)

המערערים בעע"מ 3953/18 אור שדה ואח' נגד לשכת עורכי הדין ואח', מתכבדים להגיש את עיקרי הטיעון

מטעמם:

שאלה 35 (מהדין המהותי)

1. המשיבות קבעו כי חלופה א' נכונה.
2. בפועל, הכיסוי הביטוחי שעליו מתבססת התשובה שבחלופה א' מוסדר בסעיף 3 לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל – 1970 (להלן: "פקודת הביטוח"), הקובע:

(א) פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו היא פוליסה שהוציא מבטח שהיה מורשה בשעת הוצאתה והיא מבטחת את –

(1) בעל הרכב והנוהג בו - מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: החוק), ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם לאדם על ידי השימוש ברכב מנועי או עקב השימוש בו; לעניין זה 'נזק גוף' ו'שימוש ברכב מנועי' - כמשמעותם בחוק.

(2) בעל הרכב הנוהג בו וכל אדם הנוהג בו בהיתר ממנו - מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונת דרכים כמשמעותם בחוק.

(ב) המבוטח בביטוח לפי סעיף קטן (א)(2) יהא זכאי לפיצוי כפי שהיה זכאי לקבל נפגע אחר לפי החוק."

3. בע"א 5757/97 אליהו ואח' נ' זיאד עלי חמאדה (להלן: "פסק דין חמאדה") שצורף כסימוכין על ידי המשיבות, אף הוא מתאר ומצטט את הכיסוי הביטוחי המצוי בסעיף 3 לפקודת הביטוח תוך קביעה משפטית ברורה לפיה כאשר מבטח בחר לאמץ באופן רצוני על פי הסכם את מתכונת הכיסוי הביטוחי המצוי בפקודת הביטוח, קיימת למבוטח עילת תביעה (הנובעת מכוח ההסכמה חוזית) לפי הוראות חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפיצויים"), אף אם הרכב המבוטח אינו עונה להגדרתו של רכב מנועי לפי חוק הפיצויים. כך נקבע בסעיף 9 לפסק הדין:

פוליסת הביטוח בין בעלת המחפר למערערת מהווה חוזה בין הצדדים (ראה סעיף 1 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א 1981- להלן: חוק חוזה ביטוח). ברי, כי הגדרות הנקבעות בחוזה על ידי הצדדים לו אינן מחייבות את בית המשפט בבואו לפרש חוק. ובענייננו, ברור שהוצאת פוליסה לביטוח המחפר אינה יכולה לשמש ראיה לכך שהמחפר הוא "רכב מנועי" כמובנו בחוק הפיצויים. אך בדברים אלה אין כדי לפגוע ביכולתם של צדדים להסכם לאמץ, באופן רצוני, ביחסים ביניהם את מתכונת הכיסוי הביטוחי המצוי בפקודת הביטוח, תוך הנחה כי הרכב המבוטח הוא רכב מנועי כמשמעותו בפקודה זו ובחוק הפיצויים.

"רכב מנועי" מוגדר בסעיף 1 לפקודת הביטוח:

"כמשמעותו בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה 1975"

הכיסוי הביטוחי על פי פוליסה לפי פקודת הביטוח נזכר בסעיף 3 של הפקודה, הקובע:

3. (א) פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו היא פוליסה שהוציא מבטח שהיה מורשה בשעת הוצאתה והיא מבטחת את-

(1) בעל הרכב והנוהג בו - מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה 1975 - (להלן: החוק), ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם לאדם על ידי השימוש ברכב מנועי או עקב השימוש בו; לעניין זה 'נזק גוף' ו'שימוש ברכב מנועי' - כמשמעותם בחוק.

(2) בעל הרכב הנוהג בו וכל אדם הנוהג בו בהיתר ממנו - מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונות דרכים כמשמעותם בחוק.

(ב) המבוטח בביטוח לפי סעיף קטן (א) (2) יהא זכאי לפיצוי כפי שהיה זכאי לקבל נפגע אחר לפי החוק."

4. ממשיך לציין ומדגיש בית המשפט בפסק דין חמאדה באותיות קידוש לבנה כי מקור החיובים והזכויות כדוגמת השאלה נשוא הערעור, מצוי ונעוץ כולו בהסכם שמבטח בחר להחיל על עצמו מכוח פקודת הביטוח ובעקבותיה את הכיסוי שבה לפי סעיף 3 לפקודת הביטוח אשר מאמץ את הוראות חוק הפיצויים, כאילו ניתן להפליא האמור בפסק הדין כדי להסביר מדוע בנסיבות העניין יש לפסול את שאלה 35:

"כמובהר לעיל, אין מניעה כי צדדים להסכם יחילו את פקודת הביטוח, ובעקבותיה - בהתחשב בכיסוי שבה לפי האמור בסעיף 3 של פקודת הביטוח, אשר צוטט לעיל - את חוק הפיצויים, על כלי רכב שאינו נכנס במסגרתם. הוצאת הפוליסה עשויה ללמד, כי ביחסים ביניהם נחשב הכלי המבוטח ל"רכב מנועי" אשר חוק הפיצויים חל עליו, גם אם אין הוא עומד באמות המידה הנדרשות לפי החוק. בנסיבות אלו, מקור החיובים והזכויות של הצדדים לגבי הכלי המבוטח נעוץ כל כולו בהסכם. [ה.ש.א.ט.]

5. הינה גם לפי האמור בפסק הדין שצורף על ידי המשיבות כסימוכין, פקודת הביטוח היא ורק היא המקור הנורמטיבי שממנו **שואבת** הועדה את הפתרון לשאלה, אלא שפקודת הביטוח כלל לא הופיעה ברשימת החקיקה המחייבת לבחינה לפי תקנה 18(ד).

”ד” רשימת החקיקים לבחינת חורף 2017, מסומנת כמוצג ”ד”

6. באופן עקרוני, על מנת לענות נכון על השאלה יכול היה הנבחן להסתפק בפקודת הביטוח כמקור נורמטיבי עצמאי מבלי להכיר את פסק דין חמאדה, אלא שאם לא די בכך שפקודת הביטוח לא פורסמה ברשימת החקיקה המחייבת לבחינה וגם לא חולקה לנבחנים במהלך הבחינה, המשיבות “דאגו” למסור לנבחנים בקובץ החקיקה שחולק במהלך הבחינה את חוק הפיצויים - מקור חיובים וזכויות שגוי שאינו יכול לספק עבור הנבחן את התשובה הנכונה.

7. עתה הבה נשים עצמנו במקום הנבחן שהגיע לשאלה 35 במהלך הבחינה ונעזר בחקיקה שצורפה, הלה שכמובן סבור היה שהתשובה אמורה להיות מצויה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים המונח בפניו, מסמך את חלופה ד’ כתשובה נכונה לפי ייחוד העילה המצוי בסעיף 8 לחוק, רוצה לומר כי לא רק שחוק הפיצויים אינו עוזר לנבחן בפתרון השאלה, אלא שבנסיבות אלו המשיבות גם הובילו את אותו נבחן לבחירה בחלופה אחרת שאינה מהווה לדעת הועדה את התשובה הנכונה.

8. ואם מישהו לרגע היה סבור שהפקודה אינה מהווה את המקור הנורמטיבי לתשובה, הרי **שביום 18/03/18** נערך שינוי על ידי המשיבות ולרשימת החקיקים המחייבת לבחינת קיץ 2018 הצטרפה פקודת ביטוח רכב מנועי.

”ה” רשימת החקיקים לבחינת קיץ 2018, מסומנת כמוצג ”ה”

מעשה זה יש בו לבדו כדי ללמד שגם הוועדה הבוחנת סבורה ששאלה 35 מבחינת חורף 2017 נשאלה בחוסר סמכות, אולם בעניין זה בחרו המשיבות לטעון **בדיון, בתגובתן לבקשה להוספת ראייה ובתגובתן להשלמת הטיעונים** כי פקודת ביטוח רכב מנועי אינה הוראת דין הקשורה לעניינים שנשאלו בשאלה 35. טענה תמוהה בלשון המעטה.

9. המשיבות שכלל לא טרחו להכניס לרשימת החקיקים של בחינת חורף 2017 את פקודת ביטוח רכב מנועי, מעוניינות לצרף עתה כסימוכין את פסק דין חמאדה ולתת לו פרשנות משל עצמן וכאילו לדעתן פסק דין חמאדה אינו שואב את התשובה לשאלה מפקודת הביטוח.

10. עם כל הכבוד הראוי, פרשנות המשיבות אינה מתיישבת עם לשון סעיף 8(א) לחוק הפיצויים ועם קביעותיו הברורות והמפורשות של פסק דין חמאדה. כל משפטן סביר יודע מקריאת פסק דין חמאדה שהחבות של המבטח בעניין זה אינה נוצרת מכח חוק הפיצויים, אלא מכח סעיף 3 לפקודת ביטוח רכב מנועי המאמץ במקרה הנדון את הוראות חוק הפיצויים, אף אם הרכב אינו נכנס להגדרת "רכב מנועי" שחוק הפיצויים חל עליו.

11. בנסיבות אלו לכל הפחות היה מקום כי בית המשפט יקבל גם את **חלופה ד'** כתשובה נכונה, מאחר והאמור בה הוא גם נכון. העילה של התובע כלל לא קמה מכח חוק הפיצויים עצמו אלא זו עילת תביעה אשר קמה מכח הסכמה חוזית לפי פקודת ביטוח רכב מנועי המאמצת את הוראות חוק הפיצויים.

12. יוער כי בשאלה 35 ניתן לראות על פי דו"ח התפלגות התשובות, נתון מחריד ש - 77% מהנבחרים לא בחרו בתשובה שנבחרה על ידי הוועדה הבוחנת, כלומר מתוך 2552 נבחרים, **1967 נבחרים** טעו בשאלה ורק 585 **נבחרים** הצליחו לסמן בה את התשובה הנכונה. כמו כן, 48% מהנבחרים בחרו בשאלה זו בחלופה ד'.

13. לעניין נתונים אלו יפים גם דבריו של בית המשפט העליון בבג"ץ 7321/95 **מרי אורן ואח' נגד שר הבריאות** (12.2.96) שענייניו בחינות התמחות ברפואה, כאילו נאמרו להפליא על מנת להיכתב גם בעניינינו כאן:

"מתן תשובה בלתי נכונה על ידי מספר גדול של נבחרים עשוי להצביע על האפשרות שהשאלה

חרגה מן הסילבוס..."

14. דבר אחד ברור: בית משפט קמא קבע שהוועדה אינה מוסמכת לשאול בשאלונים שאלה שעניינה חיקוק שלא פורסם על ידה לקראת הבחינה כאמור בתקנה 18א(ג); ובלשון כבוד השופט אלי אברבנאל, שם בפסקה 7 לפסק דינו של בית משפט קמא:

"ככל רשות מנהלית מחויבת הוועדה לפעול בגדרי הסמכויות שהוענקו לה בדין. תקנה 18א קובעת את הנושאים בדין הדיוני ובדי המהותי, שמתוכם יחוברו השאלות. נוסף על כך, על פי תקנה 18(ד) על הוועדה לפרסם את "רשימת החיקוקים שחלקם ייכללו בבחינה". עוד נקבע כי על הנבחן להכיר חיקוקים אלה את הפרשנות שניתנה להם בפסיקה (תקנה 18א(ג)). אין חולק כי הוועדה אינה מוסמכת לכלול בשאלונים שאלה בנושא שאינו מנוי ברשימת הנושאים שנקבעו בתקנה א 18 או שאלה שעניינה חיקוק שלא פורסם על ידה לקראת הבחינה כאמור בתקנה 18א(ג), וכי אם עשתה דין השאלה להיפסל. הביקורת השיפוטית בעניין זה דווקנית ומטרתה להבטיח כי רק שאלות בסוגיות הבאות בגדרה של תקנה 18א ואשר החיקוקים הנוגעים אליה

פורסמו לקראת הבחינה תכללנה בשאלון (עע"מ 15/989 לשכת עורכי הדין נ' סובח ואח'

” (2015.4.13); בג"צ 02/1045 בעניין אמיר נ' לשכת עורכי הדין. (03.2.27) ”

15. והנה נטענת טענה מטעם המערערים לעניין חריגה מסמכות, שהמקור הנורמטיבי שהוא פקודת ביטוח רכב מנועי לא מופיע כלל ברשימת החיקוקים המחייבת לבחינה ובית משפט קמא בוחר שלא להתמודד כלל עם טענת המערערים, ולמרות שלגבי **שאלה 12 (בדין הדיוני - טור 1)** שתשובתה מתבססת על פסיקה, בית המשפט מרחיב ומפנה בפסק דינו לחיקוק הרלוונטי מרשימת החיקוקים שמפרש פסק הדין (חוק המעצרים), **בשאלה 35** בית משפט קמא בחר שלא להפנות לחיקוק הרלוונטי מרשימת החיקוקים מאחר וברור שלא יכול היה למצוא ברשימה חיקוק שכזה.

16. בכך גילה דעתו בית משפט קמא כי לא היה בכוונתו לדון נגד המשיבות בטענות המערערים ככל שהם נוגעים לעניין של חוסר סמכות או חריגה מסמכות. ואם צריך עוד סימן לזה, בית משפט קמא תיחס וייחס למערערים בכל הנוגע לשאלה 35 טענות משפטיות אחרות כשאלו כלל לא נטענו על ידם, אלא נטענו בעתירות האחרות שהוגשו לבית המשפט.

17. עתה משבית משפט קמא בחר שלא להתמודד עם טענת המערערים, השאלה המרכזית: מה לדעת בית משפט קמא המקור הרלוונטי שעליו מסתמכת התשובה לשאלה 35, עדיין נותרה בעינה.

שאלה 13 (מהדין הדיוני)

18. המשיבות קבעו כי חלופה א' היא התשובה הנכונה על פי סעיפים 1 ו-75 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ס-1980.

19. אפילו אלו שאינם "חדי עין" יבחינו שמדובר בשאלה שאינה בוחנת ידע כלשהו בתחום המשפטים ועריכת הדין מאחר ועל מנת לענות נכון על השאלה שלא באמצעות הימור, היה על הנבחן להיות בקיא בשני מרכיבים פינתיים, שלא נלמדו בהתמחות או באקדמיה למשפטים ושאינן בהם לשקף ידע לימודי או מעשי כלשהו בכל הקשור למקצוע עריכת הדין:

א. האם במקרה דנא חלה ריבית צמודה או לא צמודה?

ב. מה השער היציג לדולר ארה"ב שפרסם על ידי בנק ישראל ואשר יחול במקרה דנא (השער שפרסם

לפני אישור תביעת החוב או השער שפרסם לפני אישור צו הכינוס)?

20. יתרה מכך, השאלה דנא עוסקת בדין המהותי - דיני חיובים שנכנסו תחת הליכי כינוס לפי פקודת פשיטת

הרגל (מהנושא המנוי בתקנה 18א(ב)(1) לתקנות) ולא בהליכים דיוניים של הליכי פשיטת רגל.

21. השאלה סוטה מתכליתה האמתית של הבחינה שצריכה לבחון ידיעותיו המשפטיות של הנבחן, בהיבט הדיוני או המעשי, והתאמתו למקצוע עריכת הדין ואם לא די בכך, הרי שהמשיבות חרגו מהסמכות הקבועה בתקנה 18א כאשר בחרו לשאול את השאלה בחלק ב' של הבחינה העוסק בדין הדיוני שמחייב לזכור ולשנן בעל פה את כל החוקים הרלוונטיים.

22. לפיכך, גם אם הייתה סבורה הועדה כי בסמכותה היה לשאול שאלה זו, הרי שאת השאלה היה צריך לשאול בחלק ג' של הבחינה העוסק בדין המהותי, בצירוף הוראות החוק לספר החקיקה, כאשר במידה ואלו היו מתכבדות לעשות כן אולי היה מתאפשר לנבחן הסביר לנסות ולאתר את הוראות הדין הרלוונטיות, שאחת מהן מצויה בכלל בסעיף "ההגדרות".

יוער כי מדו"ח התפלגות התשובות ניתן לראות נתון מזעזע ש 93% מהנבחנים לא בחרו בתשובה שנבחרה על ידי הועדה הבוחנת, כלומר מתוך 2552 נבחנים, 2363 נבחנים טעו בשאלה ורק 189 נבחנים הצליחו לסמן בה את התשובה הנכונה - הוכחה לכך שלחקיקה הפתוחה היה מרכיב חשוב בגיבוש התשובה לשאלה זו העוסקת בדין המהותי ושלא חייבה את הנבחנים בזמן הלמידה לבחינה לזכור ולשנן סעיפי חוק בעל פה, אלא לכל היותר להצליח לאתר התשובה מתוך החוקים שיימסרו לעיונו של הנבחן במהלך הבחינה.

23. פסק דינו של בית משפט קמא נעדר נימוק מדוע שאלה 13 נכללת במסגרת הדין הדיוני ולא בדין המהותי, אלא רק קובע כי "ניתן לסווג סוגיה שעניינה הפרשי ריבית והצמדה כשאלה מתחום הדין הדיוני" אה ותו לא, כאשר גם כאן ניתן לזהות מגמה חוזרת לפיה כאשר מדובר בשאלה העוסקת מחריגה מסמכות, בית משפט קמא נמנע מלהתערב ולדון בגבולות סמכותה של הועדה הבוחנת.

24. פסק הדין איננו מנמק בשום דרך שערכאת הערעור יכולה להבין ולבקר מה הטעם למסקנה של בית משפט קמא שהשאלה עוסקת בדין הדיוני. הלכה מחייבת היא כי להנמקה חלק חשוב בתהליך של גיבוש אותה החלטה (ראו: א. ברק, שיקול דעת שיפוטי, פפירוס התשמ"ז, 46; י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית, 1995) 521; בג"צ 79/63 טרודלר נ' פקידי הבחירות לוועדות החקלאיות, פ"ד י"ז 2503, 2516; רע"א 1982/05 מקומון כל הצפון נ' פלוני, תק-על 2006(1), 956 (2006), שם בפס' 4).

25. בלעדי ההנמקה בעניינינו לא ניתן לומר שקביעתו של בית משפט קמא כי השאלה עוסקת בדין הדיוני זכתה להתברר בצורה ראויה ונכונה, כאשר ראינו כבר בפסק הדין כי לגבי שאלה אחרת (שאלה 28 בדין הדיוני טור 1) כאשר לבית המשפט היה נימוק מדוע שאלה אמורה להיכלל במסגרת הדין הדיוני ולא בדין המהותי, בית המשפט מנמק לאורך חצי עמוד ולא מסתפק בקביעה בלתי מנומקת של חצי שורה.

26. יתרה מכך, לא הוכח וגם לא נטען בשום שלב על ידי המשיבות שמדובר בשאלה העוסקת בדין הדיוני. המשיבות טענו בכלל בדין ובתגובתן לעתירה כי מאחר ומדובר בעניינים "הסובבים סביב הליכי פשיטת הרגל" אז ניתן לשיטתן לשאול שאלה זו בחלק הדיוני העוסק בין היתר בהליכי פשיטת רגל.
27. כך בית משפט קמא נותן החלטה וקובע על דעת עצמו שענייני חישוב גובה הריבית של החוב ניתן לסווג כחלק מהדין הדיוני ומבלי שאפילו המשיבות טרחו לטעון זאת. המשיבות אפילו לא סתרו את טענות המערערים כי מדובר בדיני חיובים ולא ניסו להציג בצורה כלשהי לבית משפט קמא מדוע ניתן לסווג את עניין "חישוב גובה הריבית של החוב" כחלק מהדין הדיוני ולא כחלק מהדין המהותי של דיני החיובים.
28. בית משפט קמא ממשיך ומסביר בפסק דינו כי **שאלה זו מעוררת תמיהה ונראה כי אין היא מתיישבת עם תפיסת העולם הבאה לידי ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון**. מחד בית משפט קמא מצטט את **בג"ץ 6250/05 אציק לוי** כדי להציג עד כמה לא היה ראוי לשאול את השאלה בבחינה, אך מיד לאחר הציטוט ובסמוך לו, מכשיר בית משפט קמא את השאלה בנימוק שאין מדובר כביכול בחוסר סבירות קיצוני; ואנו שואלים לאחר קביעה זו של בית משפט קמא: אם כך מה הועילו חכמים בתקנתם כאשר בחרו להתקין קביעותיהם החכמות בבג"ץ אציק לוי?
29. בכך שגה בית משפט קמא כאשר לא פסל את השאלה ובכך גם השאיר פתח למדרון חלקלק המאפשר למשיבות לשאול בעתיד כל שאלה העולה על רוחן ולרוקן מכל תוכן את ההלכה המחייבת שנקבעה בבג"ץ אציק לוי.

שאלה 1 (מהדין המהותי)

30. הוועדה הבוחנת קבעה כי חלופה ב' נכונה בהסתמך על סעיף 195 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה 1965 ופסק הדין בעע"מ 839/14 **חברה לשיכון עממי בע"מ נ' עיריית ת"א יפו**.
31. בהתאם לסעיף 10 להמלצותיו של המרכז הארצי לבחינות והערכה, נקבע בין היתר, כי **לפחות חצי שנה לפני המועד הראשון שבו תתקיים הבחינה במתכונתה החדשה יצאו פרסומים רשמיים המבשרים על השינויים ברמת פירוט שתאפשר לציבור הנבחנים להתכונן לקראתם ותאפשר למכוני ההכנה להכין חומרי לימוד...**
- "ו" **הצעת המרכז הארצי מיום 1/9/16, מסומנת כמוצג "ו"**
32. התקנות העוסקות בבחינות לשכת עורכי הדין במתכונתה החדשה הותקנו ביום **14/06/2017** וכן פורסמו ברשומות רק ביום **26/06/17**, כך שביום **06/06/17** הגדילו המשיבות לעשות ובהתאם להמלצת המרכז הארצי, חצי שנה טרם הבחינה, פרסמו את החוקים הרלוונטיים שיש ללמוד לחלק ג' של הבחינה (הדין

המהותי) וברמת פירוט שהייתה אמורה לאפשר למכוני ההכנה לכתוב ספרי הכנה על הוראות החוק והפסיקה הנלווית להן בכל הנוגע לדין המהותי.

”ז” רשימת החיקוקים המפוצלת לבחינת חורף 2017 כפי שפורסמה ביום 6/6/17 מסומנת כמוצג ”ז”.

33. המשיבות הצהירו במספר הליכים כי יישמו את המלצות המרכז הארצי, למרות שביום 13/8/17 ובצעד חד צדדי ולא ברור, כ-4 חודשים בלבד טרם הבחינה, איחדו המשיבות את רשימת את החוקים בדין המהותי והדין הדיוני לרשימת חיקוקים אחת.

”ד” רשימת החיקוקים המאוחדת לבחינת חורף 2017 כפי שפורסמה ביום 13/8/17 מסומנת כמוצג ”ד” לעיל.

34. ביום הבחינה הסתבר כי בפועל ובצורה זו, פחות מ-4 חודשים לפני הבחינה, מנעו המשיבות מכל המעורבים והנוגעים בעניין, לרבות מכוני ההכנה, את האפשרות להיערך לקראת הבחינה בפסיקה של בית המשפט העליון העוסקת והמפרשת את ההיבטים המהותיים של חוק התכנון והבנייה ובדומה לעע”מ 839/14 **חברה לשיכון עממי בע”מ נ’ עיריית ת”א יפו** שצורף כסימוכין לתשובה הרשמית שנבחרה על ידי הועדה הבוחנת.

35. בהקשר זה ניתן לעיין במכתבה של חברת המתמחה (חברת הבת של המשיבה 1) שהסתמכה על רשימת החקיקה בדין המהותי, ואשר לא הכלילה בספרים מטעמה, בהיבט של הדין המהותי, את נושא חוק התכנון והבניה.

”ח” העתק ממכתבה של חברת ”המתמחה”, מסומן כמוצג ”ח”

יוער כי מדו”ח התפלגות התשובות עולה כי גם לגבי שאלה 1 התקבל נתון מחריד - 83% מהנבחנים לא בחרו בתשובה שנבחרה על ידי הועדה הבוחנת, כלומר מתוך 2552 נבחנים, **2107 נבחנים** טעו בשאלה ורק **445 נבחנים** הצליחו לסמן בה את התשובה הנכונה. נתון זה גם נותן אינדיקציה טובה לכך שגם שאלה זו נשאלת תוך חריגה מסמכות.

36. בפועל גם כאן בית משפט קמא **בחר שלא להתמודד כלל** עם טענות המערערים לעניין חריגה מסמכות ובכך שוב גילה דעתו כי לא היה בכוונתו לדון נגד המשיבות בטענות המערערים ככל שהם נוגעים לעניין של חריגה מסמכות.

37. בית משפט קמא שוגה בפסק הדין שגיאה החוזרת על עצמה כאשר כלל לא מתייחס לטענות העותרים בעת”מ 15199-03-18, הן לגבי שאלה 1 והן לגבי שאלה 35, כאשר לגבי שאלה 13 שעניינה הנדון הוא גם חריגה מסמכות, בית משפט קמא נותן קביעה בלתי מנומקת.

38. ואם שוב צריך עוד סימן לזה, בית משפט קמא שוב תיחס וייחס למערערים בכל הנוגע לשאלה 1 כאילו טענו טענות משפטיות אחרות של דיני הפקעה כשאלו כלל לא נטענו על ידם, אלא נטענו בעתירות האחרות שהוגשו לבית המשפט.

39. עתה השאלה המרכזית האם המשיבות חרגו מסמכותן בכל הנוגע לשאלה 1 כאשר מנעו יכולת היערכות מבלי לפרסם חצי שנה טרם עריכת הבחינה את חוק התכנון והבנייה כחלק מנושאי הבחינה לדין המהותי, עדיין נותרה בעינה.

אורן טסלר, עו"ד
ב"כ המערערים